

REVIEW OF RESEARCH

VOLUME - 6 | ISSUE - 9 | JUNE - 2017

ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಪುನರಾವಲೋಕನ

ಸುನೀತಾ ಮಹೇಶ್ವರಿ

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯು ಇರಲಿ ಅದರದೆ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರದೆ ಆದ ಲಿಪಿ ವಿಶೇಷತೆಯು ಕೂಡ ಹೊಂದಿವೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಗೋರ್ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ. ಇವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರ 'ಗೋರಬೋಲಿ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಹರಡಿರುವ ಈ ಜನ ಐದು ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಾಡುವ ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಆಧಾರ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ. ಅದು ಆಡು ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳು ಮಿಶ್ರಣದಂತಿರುವ ಈ ಭಾಷೆ ಕೆಳಗರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇದೊಂದು ಸಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಯಂತೆಯೆ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ. ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆದರು ಅವರು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಲಂಬಾಣಿಗರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಭಾವ, ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗರ ಪ್ರಭಾವ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯವು ರಚನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. "ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಆಡು ನುಡಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ಥಕ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಸ್ಸಂದಹವಾಗಿ 'ದೇವನಾಗರಿ' ಲಿಪಿಯೇ ಈ ಆಡು ನುಡಿಗೇ ಸಿದ್ಧ ಲಿಪಿಯಾಗುತ್ತದೆ."¹

"ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆರೂಪದಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈದು ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.²

"ಲಿಪಿ ರಹಿತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆಗಳ ಪೈಕಿ ಬಂಜಾರಾ (ಲಂಬಾಣಿ, ಗೋರ್ಬೋಲಿ) ಭಾಷೆಯು ಸಹ ಒಂದು 'ಗೋವು'ಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗೋರ, ಗ್ವಾರ್, ಗವಾರ್, ಗ್ವಾರಿಯಾ, ಗೌರಿಯಾ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ."³

ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದವರು ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾತು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಓದುವ ಬರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾರು ಈ ಕಡೆ ಲಕ್ಷನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗೋರ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜವು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿದೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ತೀವ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ. 'ಭಾಷೆ' ಮನುಷ್ಯನ ಏಕಮಾತ್ರ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಂಪತ್ತು. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ರಮ, ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಜ ಜೀವಿಯಾದ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಭಾಷೆ. ಕಾಡು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವನು ಸಮಾಜ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಲೆ ಭಾಷೆಗೆ ತಳಹದಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ಧ್ಯೇಯಾದರ್ಶಗಳು, ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆ ಜನಾಂಗದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಅವುಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೆಲಿನೋವಸ್ಕಿ, ರೂಥ್‌ಬೆನೆಡಿಕ್ಟ್ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಆಯಾ ಭಾಷಿಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸ, ವಿಚಾರಧಾರೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಾಷೆಯ ಮಾನವನ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಗೂ ಕಸುಬಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವ 'ಗೋರ್-ಬೋಲಿ' ಭಾಷೆ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾದದ್ದು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ನಾಮ-ಉಪನಾಮಗಳು ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ. "ರಾಜಸ್ಥಾನಿಗಳು 'ಬಣಜಾರ್' ಎಂದರೆ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಬಂಜಾರ್, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಜಾರಿ, ಬ್ರಿಂಜಾರಿ, ಗುಜರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ವಂಜಾರಾ, ವಣಜಾರ್, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವನಜಾರಿ, ವಂಜಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಲಮಾಣಿ, ಲಂಬಾಣಿ, ಲಬಾನ, ಲುಬಾನ, ಲೋಬಾನ ಹಾಗೆಯೇ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ 'ಉತ್ತಮ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕುವರು' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸುಗಾಲಿ (ಸು-ಉತ್ತಮ, ಗಾಲಿ-ಹಸು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ, ಪಂಜಾಬಿ ಭಾಷೆಗಳಂತಹ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಡೆ, ಒಡಪು, ಮುಕ್ತಕ ಲಾವಣಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಕಥೆ ಹೇಳಿದರು, ಕವಿತೆ ಹಾಡಿದರು, ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದರು"^೪

ಅವರ ಪಾಡೇ ಹಾಡಾಯಿತು. ಸ್ವರ ವ್ಯಂಜನ, ವಚನ, ಛಂದಸ್ಸು ವ್ಯಾಕರಣಾಧಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ನಾದಮಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ತೋರದೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಭಾವವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಗೋರ ಬೋಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದ ಭಾಷೆಗೆ ಗುರುತ್ವವಿಲ್ಲ. ಐಟಿಬಿಟಿಯ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಇರುವ ಬಲಿಷ್ಠ ಭಾಷೆಗಳೇ ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಾಗ ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷೆಯಂತೆ ಲಿಪಿ ರಹಿತ ಭಾಷೆಗಳು ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಲಿಪಿ, ವ್ಯಾಕರಣದ ಶಿಸ್ತಿನ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಲಿಪಿಗಳೇ ಸಾಕು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಡುವ ಭಾಷೆಗೂ ಎರವಲು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಲಿಪಿಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. 'ಗೋರ್ ಬೋಲಿ' ಗೆ ದೇವನಾಗರಿ (ಹಿಂದಿ) ಲಿಪಿ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವಂತೆ ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಲಿಪಿಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಗೆ-ಗುಜರಾತಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಬಲು ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಚಾಕ ಚಕ್ರತೆ ಬಂಜಾರರಲ್ಲಿದೆ.

ಹಲ್ ಹಲ್ ತಾಹೈ ಧೈಯಿ ಜಮ್ತಾ ಹೈ
ಮೂ ಮಾಂಗ್ತಾ ಹೈ ಹಾತ್ ನೈ ಪೂಂಚ್ತಾ ಹೈ (ನಾರಳ್)
(ಹಲ್ ಹಲ್ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಮೊಸರು ಗಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಬಾಯಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ (ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ).^೫

ಹೀಗೆ ಬಂಜಾರಾಗಳು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಇತರ ಭಾಷಿಕರು ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಬಂಜಾರಾಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾತಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು 'ಗೋರ್ ಬೋಲಿ' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

'ಗೋರ ಬೋಲಿ (ಬಂಜಾರಾ)	ಕನ್ನಡ
ಮನ್ ಮಾನಿ	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಭೀಡ್	ಜನಗಳ ಗುಂಪು
ಮಲಾಡ್	ವಂಶ, ಮನೆತನ

ಪಿಲ್ಲಿ, ಪೀಕಿ, ಭೋರಿ, ತಾನಿ	ಹುಡುಗಿ
ಪಿಲ್ಲ, ಪೀಕ್, ಭೋರ್, ಲಾಲ್	ಹುಡಗ
ರಾಂ-ರಾಮಿ, ನವಣ್	ನಮಸ್ಕಾರ
ಥಾವರ್	ಶನಿವಾರ
ದಿತ್‌ವಾರ್	ಬಾನುವಾರ್ ^ಓ

ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರಾಡುವ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಪದಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಲವಾರು ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ಪದಗಳು ಹಿಂದಿ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳಾಗಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

ಸಂಸ್ಕೃತ	ಲಂಬಾಣಿ	ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ
ದಂಷ್ಟ್ರ	ದಾಂತ್	ಹಲ್ಲು
ಸರ್ಪ	ಸಾಪ್	ಹಾವು
ಲವಣ	ಲೂಣ್(ನೂಣ್)	ಉಪ್ಪು
ಹಸ್ತ	ಹಾತ್	ಕೈ
ದೃಶ್	ದೇಕ್	ನೋಡು
ತೊಲು	ತೊಲು	ತೂಕ, ತೊಲೆ
ಅಂಗುಲಿ	ಅಂಗಳಿ	ಬೆರಳು.

ಇಂಥ ಅನೇಕ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ಪದಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯು ತನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.²

ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ನೇಗಲ್, ನಗ, ರಸ್ತೆ, ರೈಲು, ಕಾಲೇಜು, ರೇಡಿಯೋ, ಬ್ಯಾಗು, ಬೂಟು, ಕಛೇರಿ, ನಾಯಕ, ರಾಜ, ರಾಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತಾಂಡಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಪಿ ಕುರಿತು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಟಿ ಲಲಿತಾನಾಯ್ಕ, ಡಾ. ಪಿ.ಕೆ ಖಂಡೋಬಾ, ಸಣ್ಣರಾಮ, ರಾಮಾನಾಯ್ಕ, ಕಾಶಿನಾಥ ಪವ್ವಾರ ಮುಂತಾದವರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಬಂಜಾರಾ ಲಿಪಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಂಜಾರಾ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ್ದು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೋಡಬಹುದು.

ಕ ಅ	ಗ ಆ	ಚ ಇ	ಞ ಈ	ಜ ಉ	ಝ ಊ
ಕು ಋ	ಕು ಎ	ಕು ಐ	ಕು ಒ	ಕು ಔ	ಕು ಅಂ
ಕ: ಅ:					
ಕ ಾ	ಖ ಾ	ಗ ಾ	ಘ ಾ	ಙ ಾ	
ಚ ಿ	ಛ ಿ	ಜ ಿ	ಝ ಿ	ಞ ಿ	
ಛ ಿ	ಠ ಿ	ಡ ಿ	ಢ ಿ	ನ ಿ	
ತ ಿ	ಥ ಿ	ದ ಿ	ಧ ಿ	ಮ ಿ	
ಪ ಿ	ಫ ಿ	ಬ ಿ	ಭ ಿ	ಶ ಿ	
ಯ ಿ	ರ ಿ	ಲ ಿ	ವ ಿ		
ಷ ಿ	ಸ ಿ	ಹ ಿ	ಳ ಿ		

ಲಂಬಾಣಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಕೂಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮಾತು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯು ಇಡಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗೋರ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಮಾತು ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಜನರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತ ಬಂಜಾರ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಮನೆ ಇದ್ದಂತೆ.

ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಬಂಜಾರಾ ಜನರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 6 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಂಜಾರಾ ಲಿಪಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಇಡಿ ದೇಶದ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಂಜಾರಾ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬಂಜಾರಾ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು. “ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ” ಅಷ್ಟೇ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರಲು ಯುವ ಜನರು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಆಂದೋಲನಗಳು ಮಾಡಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಚನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೊರ ಹಾಕಿದರು. ಅನಂತರ 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಧರ್ಮವಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗೋರ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದ ಜನರು ಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದು ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುವ ಜನರು ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

“ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.” ಅದೇ ರೀತಿ ಗೋರ ಬಂಜಾರಾ ಸಮಾಜದವರು ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ತನ್ನದೇ ಆದ ನಾಡು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಓದಬೇಕು, ಬರೆಯಬೇಕು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ರಚನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಎಚ್.ಡಿ. ಲಮಾಣಿ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಮಾಣಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಧ್ಯಯನ - ೧೯೭೬ ಪು.ಸಂಖ್ಯೆ: ೫
೨. ಅಮರಸಿಂಗ್ ರಾಜೋಡ್ : ಲಮಾಣಿ ಭಾಷೆ ಅದರ ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯೊಡನೆ ಅದರ ಸಂಬಂಧ - ೧೯೭೧ - (ಪು.ಸಂ. ೨೬೬)
೩. ವಿಶ್ವ ಬಂಜಾರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ : ೨೦೧೨- ೧೦೪,೧೦೫
೪. ಡಾ.ಪಿ.ಕೆ. ಖಂಡೋಬಾ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಂಬಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ೧೯೯೧ (ಪು.ಸಂಖ್ಯೆ-೨೫೪)